

діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. 4. 10. II. п. н. н.
Конто нощ. шлян 143.322.
Адреса для телеграм:
— «Діло», Львів —
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеві: в рік 450 коп.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 год.

В СПРАВАХ ОГЛОШЕННЯ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За панування над океанами.

Львів, 6. серпня 1927.

Довго вже відбувається у Женеві конференція трьох великих морських потуг, а саме Англії, Зєднєних Держав Америки і Японії. А щонайменше від яких двох тижнів пише вся світова преса про те, що учасники конференції не можуть до нічого путнього домовитися. Не має на них ніякого додатнього впливу ні „мирна“ атмосфера столітньої Ліги Націй ні навіть сама підставова ідея тієї Ліги.

Ініціатива до конференції вийшла, як відомо, від Зєднєних Держав північної Америки. Від неї вийшли й деякі конкретні пропозиції щодо морських зброєнь і взагалі щодо флоту, які стрінулися з зав'язаним спротивом Англії. Американські пропозиції відносилися до скількихось і якості не тільки воєнних, але й торговельних флотів. Англія й взагалі не бажала розглядати й намагалася звести цілу конференцію до нараз над поменшенням скількихось підводних лодок і обмеження будови великих морських боєвих одиниць.

Нині принесли телеграми вістку, що до ніякого порозуміння і до ніяких взаємних поступок на конференції не дійшло. Не помогли нічого і компромісові пропозиції Японії, що проявила в часі конференції велику рухливість. Далі наспіли з Женеві вістки, що делегати Зєднєних Держав дістали доручення покинути конференцію, або іншими словами її зірвати. Рівночасно з тим появилися вістки про те, що Англія має заключити, чи краще відмовити вигаслу вже морську конвенцію з Японією, вістря якої хоч-не-хоч мусіло силою обставин звернутися проти Зєднєних Держав.

З усього видно, що до обмеження морських зброєнь не дійде. А ця справа незвичайно великої ваги для світової рівноваги і миру. Розбиття жєневської морської конференції рівнозначне зі ще більшим нагнітанням політичної атмосфери, зі ще більшим насиченням її воєнними бациллами, а особливо зі ще більшим затмаренням і так званого політичного горизонту. Бож нема ніякого сумніву, що напруження між морськими потугами будуть використовувати всі зацікавлені сили для шаленого прискінення конфліктів, щоб з них тягнути як найбільше користей для себе. В першій мірі будуть збивати з того для себе капітал більшовики. І цілком природно, бо для їхньої пропаганди такі невдачі як ця остання в Женеві є пречинним матеріалом.

На днях опублікував у справі конференції статтю адмірал британської флотії Дж. Герпер. З уваги на становище автора статті можна висказати висловлені в ній думки за офіційну енуціяцію великобританської адміністрації в тій справі.

Будучи свідком невдач конференції адмірал твердить, що краще було її не скликати, чим компромітуватися неуспіхом. Та ж, не зважаючи на дотеперішні невдачі, найбільшу користь з конференції винесла вже досі — на користь — Зєднєних Держав

„Вони — пише він дослівно — дістали в часі конференції вгляд у деталі потреб і морської програми обох своїх партнерів. А тепер може Америка, завдяки своєму багатству і безмірним засобам свого промислу, вибудувати флоту, яка зробить з неї морську потугу більшу від Англії та Японії разом взятих. Або може приступити до будови кораблів нового типу, які спровадять до нулі боєву вартість англійських і японських кораблів“.

Далі автор твердить, що вимоги Зєднєних Держав до Англії, а саме, щоб вона принорувилася до їх побажань та зменшила число своїх кружляків і перейшла до будови кружляків більшого типу, можуть спричинити лише побільшення видатків на флоту. З того виходилоб, що Зєднєним Державам на редукції видатків на зброєння зовсім не залежить. Їм залежить передовсім на тому, щоб число англ. кружляків зрівнати з числом такихже американських. Американці чуються навіть ображені за англійське твердження, що для Англії потрібно більше воєнних кораблів для оборони цілості імперії, чим для Зєднєних Держав для оборони границі. Бож престиж держави не вимагав від неї утримування більшої флотії, ніж та, яка вистарчає для оборони інтересів держави. Натомість кожна держава сама шкодить своєму престижові і поменшує його, коли оборонна сила її маринарки та армії стоїть нижче позему життєвих потреб і вимог власної безпеки. Фльо-

ту мусить — на думку англ. адмірала — мати кожна держава, що має до оборони заморські колонії. Але поняття „флотії“ і „морської потуги“ не покриваються. Бо поняття „морська потуга“ обіймає і воєнну флоту і торговельну, тобто загалом цілу силу, яку держава розвиває на морю.

„Умовиною англійського існування — кінчить він свою статтю — як імперії та цивілізаційного чинника є наша могутність на морю. Стративши її — ми втратимо все. А це сталося би, колиб наша торговельна флотія втратила свободу рухів і колиб наша воєнна флотія не була в силі оборонити торговельної флотії. А престиж Америки не залежить від її сили на морю. В порівнянні з британською її торговельна флотія видається невеликою. При тому Зєднєні Держави не мають ні доміній ні колоній, яких мусіло боронити“.

Адмірал англ. флотії поставив справу дуже ясно і недвозначно. Англія ніколи не погодиться на якунебудь редукцію своєї воєнної флотії, а також не дозволить себе нікому в її розбудові перегнати, бо інакше вона пересталаб бути імперією, пересталаб панувати неподільно над океанами. Шож тоді з неї і для неї осталося? Нічого, а цеж недопустиме, бо англійський імперіалізм, на думку англійців, має велику цивілізаційну місію. Це й називається в англійському розумінні стояти на сторожі мира, світової рівноваги та цивілізації.

Між Сходом і Заходом.

3 актуальних справ світової політики.

З приводу ненадійного приїзду посла Патєга, польського представника при уряді СРСР в Москві, до Варшави, звідки він виїхав був шейно перед двома тижнями, появилися в закордонній пресі різні коментарі в справі взаємини між Польщею і Радянським Союзом у наблищій будучості. Вся преса без винятку стверджує, що не зважаючи на пропасть, яка ділить Польщу від СРСР на полі етнічно-культурнім, авчарівім, суспільнім і соціологічнім, між обома державами слідно значне наближення, яке скорше чи пізніше повинно вилитися в форму обов'язкового тревалого договору. Тим договором може бути пакт про неагресію і торговельний трактат, в який то справі неофіційні переговори ведуться адавня.

З польського півурядового комунікату виходить, що, не зважаючи на дітні ферії, як польська так і радянська дипломатія приготувалася до остаточної дискусії в обох цих справах, що відбудеться заравно феріях. Перед тим буде ще певно іменованій новий посол СРСР у Варшаві на місце трагічно погіблого Войкова, що й є мабуть причиною приїзду пос. Патєга до польської столиці.

Розуміється, польсько-радянські взаємини не дадуть відірватися від загальної ситуації в Європі, зокрема від такого чи іншого відношення Англії до СРСР і навпаки. Бож без пересадки можна сказати, що англійська дипломатія тримає в живчику цілої міжнародної політики, а зокрема на політичній взаєминіх всіх європейських до

того Союзу. Про це переконуємєся з різних фактів кожного дня.

Цікаві думки про більшовицько-англійські взаємини потав французуський „Тан“ з 30. липня ц. р. В широкому мотивованій статті пише він, що Москва не брала під увагу остероги, яку їй давав кілька разів Лондон. З уваги на те Англія сама рішила зирати великі взаємини з СРСР. „Побачимо — читаємо далі в статті — чи ця зєкія принесла яку користь диктаторам Кремлю. Але якщо вони мають хоч трохи дару передбачувати, то зрозуміють, що цілковите відокремлення СРСР означає з прироби річи їх власний упадок, отже візьмуть під увагу ті поважні остероги, які вони дістали в останніх часах зі всіх сторін“. В тій статті поставлено натиск на те, що ніколи не було мови про утворення широкої європейської коаліції проти СРСР. Бо Англія не зверталася до нікого з юмагами зняти супроти більшовиків таку саму позицію, як вона з ерештою сам Чемберлен у своїй дисирації в палаті громад заявив, що англійський уряд лишег отворєні двері для поновлення англійсько-радянських взаємин, як тільки відносини в Москві зокрема її дух, зміняться.

Так як стоїть справа нині, до поновлення англійсько-більшовицьких зв'язків приїде ще мабуть не зарав. Але з поважних приготувань до зєднання польсько-більшовицького пакту про неагресію і обов'язкового торговельного договору, яким патронує беззастережно Англія, виходило би, що в ті моменти, які в хвилині з'являю-

дипломатичних і торговельних зв'язки між Англією і СРСР спалено, будуть в недалекому часі відбудовані

На новий шлях.

В справі централізації нашої збірної акції.

(Докінчення.)

Помпнаю те, що по війні наші потреби непомірно зросли, що вона постороння допомога устала, поминула загально зубожіння та упадок громадської етики, спричинений війною і повсюдними випцїтами. Ізза недостаті місяця влажу на найперший — як мені здається — корінь лиха.

В так важкій справі не можна казати про хвилине захоплення, про насильне чи засугтєстєсоване пилотування дрібного гроша при помочі різних видимих марок чи зєаків. Тут йде про те, щоб маса народу, на якій земляні інституції працюють, давала на їх потреби постійно, добровільно, з переконання, щоб датов даної одиниці був потребою її душі, відчуттям сповнення коначного обов'язку. Тут треба широкого й глибокого освідомлення маси і то розуміючи під масою не тільки селян і робітників, але й т. як інтелігенцію. Тут треба не проекту централізації на всі потреби того, що однієї установи не вистає, але якраз того, що автор піднянув у низовольних змаганнях інших народів, а саме „сєкільки повинувдливої муравлиної праці вложено в них у кожне діло“. В нас розмірно не багато вкладається праці, бо чимало є таких, які вдоволяються тільки хвилинем успіхом.

На щастя свідомість маси росте, але не в такому темпі, який потрібно, і який це повинно бути по перебудитих досвідах. А росте понаму, бо освітніх робітників обмаль. Ні, фактично вони є, але безцинні. Про це знають багато наші центральні зєвідомельні з краю. Як з цілого повіту трапляється 2—3 інтелігенти, що в місці дадуть малий датов на „Рідну Школу“, то добре, а буває, що не дає ані один (прикладом можемо єслужити). Коли так прикладно робити ті, що повинні стати природним провідом, то як можна розпорувати громаду марками? Та зрушність до жертвенності треба. Як плаче, хромоване, переконане, порувате національну амбіцію, то дєстане датов на народні потреби і без марок. Але, якщо зрушено сумління не буде кому дати підтримати, то 2 дві марки не допоможуть. Народ треба виховувати до жертвенності, а виховувати ядром прикладом. Коли не навчимо народу сєкєлати матеріяльну жертву, то як можна від нього пиматати іншої, більшої жертви? Шо освідомлений народ іде в своїй жертвенності аж до самопожертви, на те маємо багато героїчних доказів, ресетрованих нашою пресою до голодів сєкєли виключно для асоціалєвання гроша на народні потреби.

Тому треба вживати усіляких заєобів, щоб дєбути на народні потреби і від того, що нині неосвідомлений. Бо, коли мова про народне добро, то всіляк але не всі шляхи єгоного забезпєчення добрі. Одним зє засобів можуть бути і проєктовані марки. Нинішній централізацій фонд не треба, бо вона при нашій свідомості дєстєла би до оуїни установ Наш

обплатить, що жертвує від нехоту по 50 сот. на кілька установ, дає би годі 30 сот. на всі разом. Кличі за централізацію фондів на народні потреби можуть підтримувати пересвідомі ті, що як слід не розуміли справи, або ті, яким уже наложало жертвувати.

Зовсім інша справа централізація фондів у внутрішній самостійності. По фінансах бувають застрашані випадки неорієнтованості, неадісності, неадекватності в нерозумінні загальної справи. І це — розуміється, мусить тремляти виконання.

Натомість на мою думку зовсім копіяльний проєкт д-ра К. Левинського („Діло“ ч. 168.) який пропонує, щоб наголовніші культурно-освітні та економічні установи сходилися та, улагоджуючи будинок подільних культурно-освітніх установ, розпарцельовували між собою певну суму предімованих видатків даних установ. Впевни можна погодитися з д-ром К. Л., що всі локальні потреби мусять бути покриті місцевими жертвами. В львівських справах не повинні дотичні установи апелювати до жертвенності цілого краю.

Ще на один погляд автора статті „На новий шлях“ слід звернути увагу, бо він кляде і на установи і на ціле громадянство досить келське світло. „Був час“ — пише автор — „коли наші очі звернені були чи не виключно на американську еміграцію, але коли ми побачили, що наші американські земляки і при найліпшій волі не в силі будуть нести цілого татару старого краю, ми почали розглядатися між собою і т. д.“ Коли мова про установи, то автор твердить невірно, немов то був такий час, коли очі установ звернені були чи не виключно на американську еміграцію. Коли ж мова про еміграцію, то чи не робиться їй кривда таким твердженням.

Наскільки орієнтуюся — кожна установа стоїть на становищі, що ми мусимо самі собі дати раду і не раз уже підшоно, що обов'язок удержувати свої установи мають у першій мірі ті, що з них безпосередньо користаються. На всю українську еміграцію до Америки й Канади, що числить найменше 1,300.000 душ

має „Рідна Школа“ раптом 700 адрес, а вона має їх набагато менше. І не тому американська допомога Рідній Шк. мало що не дорівнювала краєві, що було там дуже багато жертвоносців, а тому, що випадково вона дає вартісний гріш Краєві установи свідомі того, що американська еміграція має свої потреби і то дуже важливі, від яких залежить якраз українство еміграції, але й при її маленьких масових датках, при вартості її гроша жертвенність на краєві потреби помоглаб краєві багато. А хто знає потреби нашого села, той мусить признати, що легше емігрантові, який постійно заробляє щоні 5 дол., дати на народні потреби 1 дол. місячно, як нашому безгрішному виснаженому селянинові 1 зол. в рік. Коли ж не випадок, що американський гріш високо стоїть, краєві не оплатилась би навіть пропаганда. І якраз головню цю добру грошеву конюкттуру намагаються з різним вислідом використати українські „краєві“ установи.

Отже, щоб вислід праці був більший, а успіх видніший треба йти в масу і переконати її, що вона у своєму власному інтересі мусить свої установи підтримати й дати їм змогу поспиритися. В неї треба впоїти пересвідчення, що кожна одиниця мусить постійно давати, хоч би мала собі і від рота відняти, як не робить не один селянин під впливом хвилі. Її треба переконати, що коли даємо під примусом на те, що йде не рідко проти нас, то мусимо давати з доброї волі на те, що йде виключно в нашу користь.

Л. Ясіпчук.

Виборчі висліди.

ДРОГОВИЧЧИНА.

Вибори в Смілий, пов. Дрогобич, відбулися 23. червня ц. р. під кличем усунення давнішого „домісари“ і його прибічної ради та припинення їх руйнуючої безконтрольної господарки в селі. Вибрано 16 радних, між ними одного жителя з одного поляка, але вони не підуть проти нас. Заступники всі українці. Перейшла в цілості наша ліста. Наслідком протесту давньої ради старство зарядило доходження і здержало уконститування нововибраної ради.

НИКОЛАЙШИННА.

Вибори по селах Николайшинки пішли на загальне добре. Побилили майже всюди наші люди. І так: Розділ: вибрано 22 жидів, 18 поляків і 8 українців (це містечко наскрізь жидівське в філіварком та броваром Липкорівського). — Смільської виїшла в цілості ліста, висунена гуртком УНДО. — Демія: І. І. П. коло забрали поляки (заказ фондів гр. Скарба), а ІІ. і ІІІ. коло українці (гурток УНДО побіди). — Дроговиже: виїшла ліста, висунена гуртком УНДО. — Розваділ: побідила вповні ліста УНДО. — Пісочин: побідила наш гурток. — Рудини: в склад нові ради увійшли мішани (найдидати з нашого гуртка) і декількох кацилів. — Верини: побідила вповні ліста, висунена читальниками. — Круценко: побідила ліста гуртка. Хруні соромно провалилися і внесли протест. — Воля Велика: Сельроби провалилися. Перейшли націоналісти. — Тростянець: Тут, де нема ні читальні „Прогресу“, ні кооперативу, через хитроші накізного міста Коресцького побідили хруні. Зараз по виборах завязався гурток УНДО і вислано протест. — Пісочина: побідила ліста УНДО. Вибори відбулися зовсім спокійно. В І. колі було голосуючих: українців 6, жидів 3, поляків 2; у ІІ. колі українців 68, поляків 2; у ІІІ. колі українців 292, поляків 9; у ІІІІ. колі українців 159, поляків 9, жидів 2. Вибрано радних: українців 22, поляків 2. — Надітчи: радні всі українці, бо поляків у селі нема. Повновласник фондів гр. Скарба пішов за сельробами, але вони злобули радних тільки у ІІІ. колі, тай то не всіх. Зрештою у всіх колах перейшли кандидати УНДО.

ВІДГУКИ ДНІ.

Заліщики.

(Жмукот архітектурних помічень.)

Описи подорожей починаються все від того, що автор пише так: „Дня того і того виїхали ми з міста і з міста...“ Стільки вже описів так починалося, що я — хоруячий на оригінальність фейлетоніст — не можу наломитися до такого початку.

Зрештою і в українській національній психіці не лежить такий початок. Адже вступ наш наріз починає кожний опис словами: Мушу вам розповісти з кінця...

Отже і я так зачну...

У сизій долині замаярило яхесь нуждення містечко на тлі величавої околиці.

— Заліщики! викинула киттор і бутатор моєї поїздки, і доскопчили на ній як ціла хліба на львівський ринку.

— Вже Заліщики? Відповіла я сумно, знаючи, що не кинув ставів нашої їжі.

Ще кілька хвиля, два дефекти та одні перевернені хлопський міз і ми втіли до города морель, теплий зм і горять дівчат.

Признаюсь, що Заліщики тільки відзнака роблять краєвину мужденної містечка — зблиська волі розлітати.

Бо що значить там одна чи друга жидівська халабудя і настільний ратун супроти архітектурних стилів жидів з дністрові пляжі? А туди ми поділися зараз по приїзді.

Заліщичка пляжа, — пляжа польської Рів'єри — вся вистелена дрібним остриєм камінням, яке тільки десь не десь застряє лене болотом. На цьому килимі виглядається жіноцтво всьлякого віку, роду і наріжнородніших стилів.

Ось біля мене пройшла готичка жидівка. Все в неї острів: будова і штукатурі. Стріляє в небо стрункістю, а на бок очима.

Там знову коситься по дністрових хвилях конуліста будівля в м'ягким романським стилі.

Біля берега дає себе фотографувати чистий жидівський барок. Що жидівський чути по вимові і по словах: *Och! jak! straszna gorga!* А що барок видно по архітектурі. Про той стиль говориться в підручнику: „Переладуння форм, наса вистаючих додатків і повикручаних ліній“.

Але найбільше жінок у стилі рококо. Вони найшвидше впадають у око, бо ж готик, ні романський стиль, ні барок не такі легкі до зрозуміння і вичуття, як усі рококо. Повно їх усюди: На воді, на пляжі, в парку (три дерева одна лаяка) і в ресторани, де відбувається, як го лосить, вівиска: *„Sprzedawcy sytonu i aloduzcy“*.

Спокійному чоловікові пройти не дадуть: стягають на себе його зір, хоча тільки кождьком, поза плечі жінок. Одного тільки стилу не видно: — класичного. Але кажуть, що й він тут буває коли виходять на пляж українці, а ші кожному можна вірити або ні.

Як що воно правда, то Заліщики стунуть скаром для істориків мистецтва. В такій малій містині можна буде поділяти всі можливі стилі і то в найчистішій формі, бо викупані в дністровій волі.

Галактион Чіма

ІЛІРІОН СВЕНЦІШЬКІН.

3 культурного життя сучасної України.

(Продовження.)

Сучасна всеукраїнська національна свідомість широких народніх мас України народилася серед тяжких мук самого народу і смертних судорог давнього світогляду. Простак-мужик і голяк-чорнороб, за якими ясновельможне панство темних дуків і ненаситних глитаїв не признавало від віків, не признало ще нині, не признає ще і у далекому завтра ніяких прав, став видимим виразником збірної волі до життя. Чи це остаточний уклад життя України, про це без провидства і пророцтва годі говорити. Але, що народня маса мусить боронити свого народо-владства, раз воно є в її руках, це ясне для всякого, хто вірить в можливість збірної свідомості власних інтересів.

В широких народніх масах українизація є шляхом до суспільної самосвідомості і самою національною свідомістю. Селянин, що свідомо стає обробляти землю для зібрання певної кількості плоду, потрібного йому для прокорму і дальшої праці та для державної потреби, є вже свідомим професіоналом-рільником та гідним участі в державному правлінні громадянином. На мужика-громадянина годі вже глядіти з високі, бо він дійсно став рівноправним громадянином і вольним учасником всевітнього економічного життя. Невіжу-чорнороба можна було викинути, ним можна було помітувати як рабом, але рільника-громадянина вже не можна безкарно обиджувати. А тих обид було так багато колись, і скільки їх ще нині придумують жадні легкої наживи люди, через що селянство так же недовірно ставиться сьогодні до всякого несеелянина, як колись ставилося воно до всякого панка.

В цій ворожості селянина до мішуха є ще своя особлива причина в великій дешевизні плодів його праці та в непомірній доріжній перетворі із цих плодів і всяких фабричних виробів. Ціни на зерно і плоди плодородної України за-

лежать, щоправда, від плодючості ріллі і державної монополії торгу. Доріжжя потрібних селянинові фабричних виробів шкіри, заліза, скла, мануфактури, книжки, лікарства — залежить не тільки од витрат на заграничні машини і сировину та на відбудову зруйнованих війною і революцією заводів, але і від збільшення плати робітників та його технічному і політичному руководству. Село може вже і міркує про це, але певно знає тільки те, що місто для него дуже дороге, що місто з нього живе, як і давно це було. Показав же голод, коли рільник зовсім справедливо ніпочому цінив всяке міське добро, але в міру занепаду міста і злученого з ним транспорту сам з голоду гинув.

Отся розбіжність інтересів села і міста є для декого запорожкою побіди чистого українства, себ-то здійснення клича „Україна для українців“. Для противників сучасного укладу життя на Україні ця розбіжність є джерелом надій на можливість повернути давній устрій, або насадити якийсь краший новий. В обох випадках числять на ту саму змичку села з містом, якої добиваються скрізь у СРСР. Але коли вдуматися глибоше в отсі питання, то ясним стає, що справа ця не стільки в українстві України, ані не в устроєві, а в праві Землі на владу. Ця влада зараз ніби то є в руках села, себ-то в руках бідноти, за якою стоїть місто — що села не знає, не розуміє, може і не любить. А селові обидно, тож і не до змички йому з містом, бо в ньому є своя напрямна! — індивідуальне земельне господарювання.

За природний міст між селом і містом вважається звичайно пролетаризація села та індустріалізація міст. Тому сучасна економічна політика СРСР іде по цій лінії, але не по лінії нау-тивники його пролетаризації, тільки по лінії зрівноваження ціни рільничих плодів і фабричних витворів. З уваги на те, що будуче українського села представляється так: пло-щина управної землі може мати в користь зро-при рівночасному розростові видатності ріллі, робітні і в заводі буде рівноважатися припли-вом з міста у село нового вище освіченого еле-менту, що поглибить серед землеробів основи раціонального рільництва. Збільшення пошту

на хліб при рівночасній лекшій подачі фабричного добра на село вирівняє нерівномірність між сьогоднішніми цінами зерна і фабрикату на Україні.

Ось одно з найважливіших завдань сучасної українизації України: освідощення українця-зем-лєроба про структуру суспільно-економічного життя.

3. Вага шкільництва в українизації.

Територія населена густою перенатою українського землероба мусить стати територією ді-сного пошанівку з боку неукраїнців — щодо мови, побуту, історії, традицій, письменства і сло-весности, мистецтва і науки, та всіх скритих мож-ливостей духової творчості українського народу. Цей пошанівку можна булді осягнути тільки шля-хом закону, що ясно і без застережень признає УРСР у ССРР аз рівну з іншими національними республіками. На основі цього закону забезпе-чується за українським народом право всебіт-роньного розвитку культурного, економічного і суспільного життя України. Для чималої групи мешканців України та політиків поза Україною таке вирішення є свого рода поглибленням ко-лишнього „сепаратизму“, себ-то можливість прийдевшиї самостійності України. Це пере-бачили більшовики у пераїсній дореволюційній формулі, потвердженій самим Леніном, „само-определение вплоть до отделения“. Очевидно, коли повна самостійність стане немислимим фак-том, проти неї ніхто не повинен стати на про, бе-касає історії живого народу годі повернути назад.

Отже в цьому напрямкові йде вся просвіта праці самої густі народніх мас. Скрізь по школах України вчать по-українськи — українців, а на-мені (національних меншостей) — на національ-них мовах, але обов'язково і по українськи. Загаль-ний політичний напрямок освіти наліє суспіль-но-економічна частина навчання, що експлі-іде по лінії реального зображування дійсних у державі наємних і напрямків, як по лінії засла-чування та ідеалізації існуючого стану. Прого-скавання, політосвіта сходять все більше з шляху демагогії і завертає на шлях критичної обектності.

(Продовження буде.)

диз. — Була кровопролитна перемога в родині в Олександрії на Шарфку до Пондому, бо вояки ставилися до нього чепирливо і часто ображали його привітаннями.

— **Світла вечора.** Інтерпретаційний концерт, що мав відбутись у жовтні 1927 р., відкладений на пізніше з огляду на неможливість довести підготовку до нього. — Варшавська опера має стати державною власністю. — Комісаріат закорп. грав у Москві апертається до німецького уряду з проханням видати йому бувш. комуниста Вадима, який минулого року втік до Берліна. Вадим украв 1700 рублів з державної каси. — Кажуть, що провідник французьких релігійних Дола так не покинув Франції, а сидить десь у провінції. — Одна з найкращих британських фірм світа, Бохлера в Антверпені, збанкрутувала з дефіцитом 8 мільйонів. — Жорж Ксмапелло, виадорівський був на весіллі свого внука. — Король Ірландії Едвард Іде лікується до Франції. — Інформаційне бюро німецьких видавців газет оголошує комунікат, що всупереч чуткам про Бріні і Чомберлен і Штрессман не належать до масонів.

Поможіть адвигнути дім-ахист для українських письменників і журналістів у Явній. Засвідчим ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявим свою вдячність українським робітникам пера!

Жертви слати на адресу: Львів, Підвалі 7, Земельний Банк Піпотечний, книжечка ч. 1141.

Дописи.

ДОБРОМИЛЬЩИНА. (Посвячення пам'ятника поляглим за волю України в Трушівцях. — Ювілейне свято місцевої читальні). Дня 3. липня п. р. відбулася в селі Трушівцях незвичайна ярочистість — посвячення пам'ятника поляглим борцям і концерт з нагоди 30-літнього існування читальні „Прогітти“. Тому то цей день лустрало ціле село дуже прочисто. На воротах кожної хати повішали синьо-жовті прапори, а біля „Народного Дому“ виставлено тріумфальну браму для гостей і доколичних делегатів. Звідси дорога яка веде до площі, де адвигнено пам'ятник борцям, а також сама площа прикрашена була зеленими гертиндами і фестолями. На ярочистість прибуло около 50 гостей з Перемишля, Ніжанкович, Добромиля і т. д. Ярочистість розпочала соборна Служба Божа, відправлена місцевим парохом, о. дек. Маринювичем при спільній участі оо. Мещинського і Данилова, які прибули на це торжество з далеких сторін. Служба прекрасно місцевий хор під управою студ. Мещинського. По богослуженню утворився величавий процесійний похід під проводом 5 священників. На голі процесійного походу йшли місцевий „Соціал“, опісля хор, духовенство, а за духовенством члрками делегати, гості і громадянство Трушівцях та доколичних сіл. При „Народній Домі“ привітала процесійний похід місцева оркестра. Так прибула процесія на площу, де стоїть пам'ятник висоти около 6 метрів на підніжжю, окружений штакетом. О. декан Маринювич доконав посвячення пам'ятника, в опісля виголосив прегарну релігійно-патріотичну проповідь, в якій слави жертву життя найвідчайдушнішій трушівської молоді. А що жертву життя в часі вільного бою принесли отсі молоді села Трушівцях: 1. Іван Федечко, 2. Федько Білий, 3. Стефан Кушник, 4. Стефан Сокид, 5. Федько Коваль, 6. Никола Вітві, 7. Іван Гула, 8. Петро Сподарик, 9. Василь Вітві, 10. Михайло Гнатюкський, 11. Іван Ярема, 12. Андрій Вахвський, 13. Никола Білий, 14. Федько Якимчик, 15. Стефан Січка, 16. Яосиф Січка, 17. Іван Січка. Описан промова з питомою краснорічністю д-р В. Загайкевич, вказуючи на значіння пам'ятника для села й околиці. Оркестра і хор опісля „Видиш, брате мій...“ закінчили торжество посвячення. — В 1-й год. пополуздн відбувся святковий концерт з нагоди 30-літнього ювілею місцевої читальні. Розпочав свято голова читальні п. Федь Вахвський, представляючи історію освітнього руху в селі. По заставанню читальні „Прогітти“ в р. 1897 освітня праця йшла досить пиявно. Перешкодою були 3 шинки. Шойно виборча кампанія до австрійського парламенту в 1907 р. розбурхала село, яке скоро підноситься. Дуже

діяльним громадянином у тім часі був п. Іван Дюра (старший). Андрій Якимчик і інші. В 1912 р. засновано „Січ“ і від того часу складуються театральні вистави. Чини чинять все. По відні завдяки старшим пп. Грися Богонюка, Федь Вахвський, Андрій Якимчик А Івана Січки збудовано „Народний Дім“ і засновано дооперативу, яка має відділ споживчий, молочарський, даківкарський та цегольний. Так же основано кооперативний шинкаір. В 1926 р. розпочато будову пам'ятника полеглим борцям, який шойно тепер акційовано. Матір'ю всіх товариств була читальня „Прогітти“. По промові голови читальні відбулися продукції хору з Відська (Гітська) і Трушівцях, переплітаних декламаційми дітей. Всі продукції нагороджували присутні різними оплесками. Бо без пересадки можна сказати, що оба хори належать до найкращих в Галичині. Побажати, щоб вони виступили колись з концертом у Львові, прим. в часі загальних зборів Т.ва „Прогітти“. По відчитанню привітів і зложенню устних привітів від громадянства Перемишля і Добромиля забрав голос д-р Загайкевич як делегат Головного Виділу Тов. „Прогітти“ у Львові і виголосив патріотичну промову, чим закінчив ювілейне свято. Тепер розпочалася товариська гутірка при улаженнім буфеті, переплітана національними піснями, бо планований фестин ізза дощу не відбувся. — Трушівське свято є доказом високої освіти і національної свідомості того села, яке під тим оглядом є не тільки найкращим селом у повіті, але належить до найсвідоміших сіл у краю. Не диво, що сюди не має вступу ніяка рутинська агітація ні селянська ні комуністична. Учасник.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

На українську культурну станицю.

На Народний Дім у Холмі

Зложили далі: 46) М. Тимяків (Бабин) — 5 зол. і кличе: Стефанію Цюшорому (Кобак), Анну Павлусевич (Струтин) і Євгенію Козієвич (Смодна); 47) о. Морозов (Бабин) — 2 зол. і кличе: суддю Вол. Лаврівського (Косів), суддю Богдана Левицького (Косів), инж. Ст. Григорцева (Косів) — усіх на довільну суму; 48) І. Ліщинський (Львів) — 5 зол. і кличе: д-ра І. Юзича, Андрія Зеленого, Мих. Струтинського і Івана Стронського — всіх у Львові; 49) Володимир Левицький (Винники) — 5 зол.; 50) Іван Курманович (Ема к. Рибнік) — 5 зол. і кличе: д-ра Ладажницького (Водзіслав) і д-ра Кривого (Рибнік) — обох по 10 зол.; 51) д-р А. Говикевич — 5 зол.; 52) д-р В. Старосольський — 5 зол.; 53) инж. Ю. Павловичський — 5 зол.; 54) Осип Максимюк (Катовиці) — 10 зол. і кличе: П. Паславського (Катовиці), д-ра Богонюка (Катовиці) і Ст. Майковського (Тчев).

Датки слати до Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10/11.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карабінюча.
Войналізів:
8.VIII. Хмара.
9.VIII. Циганка Аза.
10.VIII. Воскресіння.
11.VIII. Ой, не ходи Грицю.
12.VIII. Діти Агасвера.
14.VIII. Запорожець за Дунаєм.
До театру заанжовано кілька нових сіл на місце кількох артистів, що виступили. Склад 17 осіб з власною музикою, декораціями, костюмами і реквізитами 170 2—?

Ректорат Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі (Висока Школа) оголошує нові вписи студентів на академію рік 1927/28 на І.І.І. курси уськ Відділів Інституту історично-літер., матем.-природн., муз.-педагог. Курс навчання чотирьохрічний. Приймають до Інституту особи з закінченою середньою освітою, або тих, що складають матуральний іспит у комісії

Інституті. На другий курс приймають студ. з інших високих шкіл з зарахуванням відповідних іспитів і дальшим складанням необхідних іспитів за І. рік. Особам, що скінчать Інститут, видається диплом (яким надається право учительювати у всіх класах середніх шкіл) і титул педагога середніх шкіл. Навчання в Інституті цілком безплатне. Стипендій для нових студентів покищо не передбачується. Прохання з документами, коротким життєписом та 3 фотограф., подати на ім'я Ректора до Капеланів Інституту (Cesko-slovensko, Praha II, Školák ul. č. 8/IV). — Рєйторат. 174 1—3

Обіжники до всіх філій і читальн. Товариства „Прогітти“ в краю. Виділи філій і читальн прискорять виконання зобов'язань з цілорічної праці й перешлють їх найдалі до 30-го серпня ц. р. до розпорядження Головного Виділу. Вони докориче потрібні до виготовлення зведомлення зі загальною праці Товариства. При цьому пригадуємо наш обіжник до ч. 2691/27 в справі одноразового датку в користь просвітних змагань. Висота датку подана в обіжнику. Від цього датку не буде зильнена ні одна філія ні читальня. Тому слід приспішити виконання по думці згаданого обіжника. На ту ціль уладити одну-дві вистави або фестин. Зібраний грош-даток, гідний просвітної установи, відслати по призначенні чеком або переказом найдалі до кінця вересня 1927 р. Всякі оправданні в тій справі з боку філій і читальн не сміють мати місця. Важкі завдання переживного часу вимагають негайного виконання. Зрозуміння цих завдань з боку освітніх установ, а далі і всього громадянства каже нам вірити, що на будуче будемо зильнені від непотрібних і коштовних пригадок-упинень. — Головний Виділ Товариства „Прогітти“.

Управа Української Студентської Громади у Варшаві повідомляє всіх товариств (-шок), які бажають вступити в 1927/8 академічному році до вищих шкіл Варшави, що: Університет (Краківське Передмістя 28) приймє подання від 25 серпня до 14-го вересня на спеціальних бланках, які можна набувати в секретаріаті за 1 зол. По подання залучається: 1. Власноручний життєпис. 2. Метрика. 3. Матура в оригіналі. 4. Свідчення моральності для тих, що раніше як рік скінчили середню школу. 5. Документи про відношення до військової служби. 6. чотирь фотографій. На медичному відділі можливі конкурсні іспити. Політехніка (Польна ч. 3). Подання приймається від 22 до 31-го серпня. Прикладати ті самі документи тільки фотографії. 5. Коли на якому відділі число кандидатів буде більше від вільних місць, то там відбудуться конкурсні іспити. — Вища школа сільськогосподарська (Гожа 74). Подання на спеціальних бланках приймаються від 1-го вересня конкурсних іспитів не передбачується. — Вища торговельна школа (Раковецька 7). Подання приймаються від 1-го до 15-го вересня, конкурсу нема, школа прийнята з повними правами — оплати до 400 золотих за рік. Курс навчання 3 роки. — Школа політичних наук (Сенаторська 11). Школа приватна. З матурою приймають на дійсного слухача, а з 6-ої класи на вільного. Прохання приймають від 1-го до 15-го вересня. Оплата до 300 зол. Наука триває 2 роки. — Школа фізичного виховання (Багатецька 12). Державна дає право учителя гімназій. Наука триває 2 роки. Безплатна. Вільних місць 25 для хлопців і 25 для дівчат, подання приймається до 1-го вересня. Окрім згаданих документів ще потрібні лікарське свідчення і спеціальна анкета. — Школа мистецтв (Костюшковське Вибжеже). Подання приймають від 12 до 28-го вересня спеціального візиту. Іспити з рисунку, при поданні треба зложити свої артистичні роботи. Ширші інформації уділить Управа. Warszawa, Podwale 16-15, Ukraińska Studentiska Hromada, T. B. O. Голови Громади інженір Єрмолаєв, секретар Цинкаловський.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

8 ЗОЛ. коштує годинник анкер швайцарський у Мандля, вул. Коперника 14. 1738 13—?

ШКЛЯРСЬКА робітня В. Стельмах Львів, Ліндога 3. Рами і оправа о. бразів. 163 3—5

Для літників в Дорі „Вілля Олена“ кімнати з цілим удержанням на другий сезон. Зголошення до управи. 172 1—5

УЧЕНИКІВ або учениці приймає на мешкання вдова по священнику. Кімната гарна, здоровий харч. Р. Левницька, Львів, Кентшинського ч. 58. І пов. 175 1—3

5 або 10 моргів поля разом біля міста на Підгір'ю при гостинці до проважі. Під „Добра нагода“ до Адмі. „Діла“. 177 1—2

КАВАРНЯ і РЕСТАВРАЦІЯ „LOUVRE“ вул. 3. Мал 12

Від 1. ц. м. надзвичайна програма досі у Львові небувала! Кожна точка атракцією! Кухня тепер під власною управою! Меню з 3 сурв 170 зол.

За великою відповістю Василь Мудрий.

Видав Видавничу Спілку „Діло“

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів Ринок ч. 40

ГОДИНИКИ тілами найкращих фабрик прейшійні пролає за годину і за пів години від десятих літ з надійною експлуатацією на фірма Іван Зельтенрайх, Львів па. Марійська ч. 5. 170 1—2

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка шукає місця до заводу домог. найкраще у сфері. Займається дітьми і господарством. Зголошення до Адміністрації „Діла“ па. „Добра господарка“. 170 1—2

КОЖУ скільки дубили і зложили і платити найкращі ціни експортної фірми. Зголошення па. „Дубина“ до Адм. „Діла“. 178 1—2

ВАННИ тислалі, купелені 24 поз. зложити самі 40 поз. помагає власного за робу Войтів Завч. Осоловських 14. Телефон 40—32. Дякові роботи, криві і малювання виконувє сатами. 176 1—3

Всякі роботи годинничар. сько-ювілейні також перебірки найкращіше виконувє, майстар і криво фірма Ю. Домбровський нис Ю. Домбровський — Л. Розлаваський Львів, Академічна 7. (Готель Жоржа). Заволення з провінції полягалих негально. 1106) 37

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В Карльсбаді

організує як давіше

Д-р М. ВАХНЯНИЙ

2477 Mühlbrunnstrasse 9. 6—8

Спеціаліст недуг легінів, серця і жовука

д-р Фелікс Ган

Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.

164 Переселення Рентгенон 3—5

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОБЕР в Станіславові

вул. Собієського 14.

Спеціаліст: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білих зубів. — Приступні ціни — догідні умови. 15 27—3

Знаю передвоєнну батарею

„ГОЛЬДРЕФОРМ“ можна дістати скрізь.

Генер. заступники на цілу Польщу

БРАТИ ФАНГЕНБАУМ

Гуртівня музичних інструментів і фабричний склад електронних літарок і батор

Краків, вул. Майзельса 5.

Попикуємо представників на адістат 99 хунок в поодиноких містах. 34

Конкуре

на місце учителя при жіночій учительській семінарії „Рідної Школи“ в Самборі з іспитом або в стадії іспиту з природи фізики і математики, та на місце кваліфікованої учительки для школи вправ військ семінарії розписує до 30. серпня в Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові (Ринок 10/11). 165 2—3

Байцуйте насіння Успулюном

сухою байцою Успулюном

НОСИФ КАРРАХ

Львів, Косяцька 18.